

Gazeta

ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XV nr. 745

vineri 6 martie 1964

8 pagini 25 bani

AGRICULTURA SOCIALISTĂ
A PATRIEI

OMAGIU DE 8 MARTIE

Prețuire, dragoste, respect — iată sentimentele cu care sînt privite cele peste 95 000 de învățătoare și profesoare ce muncesc în școlile de toate gradele din satele și orașele de pe întreg cuprinsul patriei noastre.

Întrebați-le pe aceste țărânci maramureșene, sau pe cele din satele de lingă Suceava, sau pe cele dintr-o comună de pe întinsul Bărăganului sau din oricare alt colț al țării ce părere au despre profesoarele care au venit și muncesc în mijlocul lor și al copiilor lor. Vă vor spune numai cuvinte de laudă pentru felul cum se ocupă de instruirea și educarea tinerelor vîlăstare, pentru munca lor pe tărîm cultural și obștesc.

Prezența lor vie se face simțită pretutindeni, în cele mai diferite împrejurări: în mijlocul

colectivului de elevi, dînd răspuns primelor întrebări despre viață și înaripînd aviturile gîndului spre înălțimile științei și culturii, în mijlocul părinților, sfătuiindu-i cu înțelepciune și tact, în activitatea social-culturală, participînd la rezolvarea unor importante treburi obștești sau îndrumînd activitatea colectivelor artistice amatoare.

Pretutindeni, neobosite, învățătoarele și profesoarele își aduc contribuția lor de neprețuit. De aceea acum, de 8 martie, mii și mii de cadre vor purta podoaba buchetelor de ghiocei, a florilor dăruite de copii și de părinți — mesaje simbolice ale dragostei lor pline de căldură.

Istorică plenară a C.C. al P.M.R. care a avut loc cu 15 ani în urmă, la 3—5 martie 1949, a elaborat, pe baza raportului prezentat de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, un program vast și complex pentru transformarea fundamentală a agriculturii țării, a condițiilor de viață ale satului. Sarcinile puse de partid în lupta pentru întărirea alianței clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare, pentru transformarea socialistă a agriculturii, s-au îndeplinit cu succes.

Înfăptuind perseverent politica de industrializare socialistă a țării, partidul a asigurat înzestrarea agriculturii cu tehnica modernă. În întreaga sa activitate de conducere a procesului de transformare socialistă a agriculturii partidul a urmărit îndeaproape rezolvarea unor sarcini primordiale cum sînt: crearea unei puternice baze tehnice multilaterale de producție în agricultură, desfășurarea largă a revoluției culturale la sate, formarea cadrelor de specialiști necesari agriculturii socialiste, întărirea continuă a rolului S.M.T.-urilor și al gospodăriilor agricole de stat, folosirea judicioasă a acestor forme de cooperare care au înlesnit trecerea țărânimii la gospodăria colectivă, întărirea sistematică din punct de vedere economico-organizatoric a gospodăriilor colective pe măsură ce se formau, aplicarea consecventă a măsurilor de cointereseare materială a producătorilor în creșterea producției agricole.

Plenara C.C. al P.M.R. din martie 1949 a indicat ca obiectiv principal trecerea de la agricultura extensivă la cea intensivă prin folosirea celor mai perfecționate tractoare și mașini agricole, a îngrășămintelor naturale și chimice, prin introducerea metodelor cultivării pămîntului după datele cele mai avansate ale agrotehnicii.

Încheiată cu succes în 1962, cu cîțiva ani mai devreme decît prevăzuse Congresul al III-lea al P.M.R., colectivizarea agriculturii a însemnat triumful deplin al politicii înțelepte, clarvăzătoare a partidului de transformare socialistă a satului, politică la baza căreia a stat respectarea cu strictețe a principiului liberului consimțămînt al trecerii țărânimii la gospodăria colectivă, desfășurarea unei sistematice și răbdătoare activități politice de masă pentru convingerea țărânimii asupra superiorității muncii în comun.

Caracterul științific și profund creator al politicii partidului nostru de construire a socialismului în România se reflectă și în faptul că transformarea socialistă a agriculturii a avut loc în condi-

țiile întăririi permanente a alianței muncitorești-țărănești și ale creșterii neîntrerupte a producției agricole.

O dată cu încheierea colectivizării, agricultura noastră a pășit într-o nouă etapă a dezvoltării sale. Ansamblul de măsuri luate de Sesiunea Extraordinară a Marii Adunări Naționale din aprilie 1962 privind reorganizarea conducerii agriculturii, redistribuirea cadrelor de specialiști, îmbunătățirea învățămîntului agricol, răspîndirea largă a cunoștințelor agrotehnice contribuie la valorificarea superioară a resurselor agriculturii noastre socialiste.

Corespunzător politicii consecvente a partidului de dotare tehnică a agriculturii noastre socialiste, aceasta dispune în prezent de circa 65 000 de tractoare, 62 000 semănători mecanice, peste 32 000 de combine pentru cereale, precum și de alte mașini agricole. Agrotehnica modernă a căpătat o largă extindere; producția de îngrășăminte chimice sporește de la an la an. În același timp, partidul nostru a urmărit neabătut folosirea rațională a pămîntului și lărgirea continuă a suprafețelor arabile, prin lucrări de hidroameliorație, desecări, îndigui. Numai în 1963 au fost redatate agriculturii în lunca inundabilă a Dunării 97 000 hectare.

Dezvoltarea tuturor ramurilor agriculturii și asigurarea unei structuri raționale a producției agricole potrivit cerințelor dezvoltării economiei naționale și nevoilor de consum ale populației reprezintă una din preocupările centrale ale partidului în domeniul agriculturii. Partidul se preocupă în mod deosebit de creșterea producției de cereale, de grâu și porumb.

Justițea politicii partidului de dezvoltare intensivă și multilaterală a agriculturii, de stimulare materială a țărânimii este confirmată de creșterea permanentă a producției agricole. Edificator în această privință este faptul că anul trecut, deși condițiile climatice au fost nefavorabile în multe regiuni ale țării, s-a obținut o producție de cereale de 10,4 milioane tone, cu 700 000 tone mai mult decît în 1962; în același timp a crescut considerabil și efectivul de animale.

Realizările obținute pînă în prezent, sarcinile mobilizatoare prevăzute în continuare reprezintă un imbold în munca desfășurată sub conducerea partidului pentru a ridica agricultura la nivelul condițiilor create în etapa desăvîrșirii construcției socialiste.

La această muncă sînt hotărîto să-și aducă cu cinste contribuția și cadrele didactice atît prin pregătirea temeinică în școală a viitorilor colectiviști cît și prin intensa activitate social-culturală desfășurată în rîndurile țărânimii.

ÎN SUMAR

- EDUCATOARE ALE TINEREI GENERAȚII — pag. 2-a
- ȘCOALA COLECTIVEI — pag. 2-a
- STABILITATEA PERSONALULUI DIDACTIC — pag. 3-a
- DIN ACTIVITATEA ORGANIZAȚIILOR SINDICALE — pag. 7-a
- CĂRȚI — EXPOZIȚII — pag. 8-a

Instantaneu

E o clipă de mare încordare: întrebarea adresată întregii clase de abia și-a stins ecoul. Irina, de bună seamă că așa o cheamă, scapără de nerăbdare. Nările îi palpită, gura și-a întins colțurile ca să oprească buzele să scape singure răspunsul. Cele două degete ridicate, cornițe care împung aerul, dau semn că, sub fruntea aceea boltită, a scipit înțelegerea. Ce amănunțite sunt scipirile celor dintii înțelegerii! Pare calmă, Irina știe să se stăpânească, dar e încordată ca un arc. Nu numai că a învățat, dar a priceput unde bate acum întrebarea tovarășei profesoare. Asta nu stă în carte. Degeaba caută în cartea, repede deschisă, Liliانا, colega ei de la spate. Pe pupitrul Irinei, cartea și caietul, poate vedea și tovarășa profesoară, stau închise și frumos rînduite...

N-o vede tovarășa profesoară? Irina așteaptă cu degetele ridicate. Așteaptă și tovarășa profesoară. Iată pe Popescu, mai în fund, în ceilalți rînd de bănci, stă țepăn ca la muștru și habar n-are. Sandu, în față, a întors capul la vecin și-i face semn să-i sufle...

Bine, dar numai Irina știe? pare a se întreba tovarășa profesoară, ocolind-o cu ochii. Irina e șefa clasei, un copil inteligent și sirguitor, dichisită ca o păpușă cu părul strîns de cordeaua rînd și cu un fluture alb innodat la gît. Îi stă bine, dar ea nu se gîndește la asta. Fruntea ei bombată, ca de tăuraș, e amenințătoare. A ridicat degetele ca să dea drumul lecției și să tragă după ea și pe ceilalți. Nu simte, însă, în juru-i zvon de miini ridicate, nici frămîntare în bănci. N-au învățat și nu sint atenți. O să le zică în pauză vreo două, de s-o fină minte! Irina e fată

bună dar mult nu glumește. În răspunderea ei stau toți!

Dacă ar avea timp să viseze, tovarășa profesoară s-ar lăsa dusă de gânduri. Fruntea bombată a Irinei va da mult de furcă, în viitor, oamenilor din generația ei: va fi o muncitoare aprigă, dar frunțașă, o intelectuală ascuțită și combativă și, poate, mai știi: o academiciană; Liliانا va bucheri pînă în ultima clipă? Popescu va sta, va aștepta să-i vină toate de-a gata și va rămîne întotdeauna în coadă? Sandu, deștept dar leneș, va trage cu ochiul în dreapta și în stînga, va șterpeți o idee și pînă să se muncescă ceilalți, va ieși el înainte?... Nu, nu, nu — clatină din cap, iar profesoara, trezită din gânduri. Nu se poate, nu trebuie să rămînă așa! Va lucra cu fiecare în parte. E în cădere ei să schimbe, e în croiască o față nouă de oameni adevărați.

Irina stă cu degetele ridicate... Cu ea e ușor: e de la început cîștigată. Numai fruntea aceea de tăuraș trebuie nișel imblînzită.

Tovarășă profesoară își plimbă ochii peste capetele întoarse spre ea cu ochii impietriți. De ce tăcere asta grea în clasă? N-a pus ea întrebarea cum trebuie? Doar s-a gîndit bine înainte de a o pune... Da, dar vezi că Liliانا tot caută în carte și nu găsește ce caută. Sandu se foiește și dă din colț în colț, iar Popescu stă smîrnă, într-o liniște de piatră.

Ehei, întrebările... întrebările! Hai, tovarășă profesoară, te rog eu, mai pune o dată întrebarea și... ceva mai atfel...

Nu e drept ca numai Irina să fină degetele ridicate...

PETRE DRĂGOIESCU
profesor emerit

O condiție a succesului muncii instructiv-educative

Stabilitatea personalului didactic

Hotărîrile de partid și de stat au pus în fața învățămîntului noi și importante sarcini, corespunzătoare etapei actuale de dezvoltare a țării noastre. Pentru traducerea lor în viață, Ministerul Învățămîntului a luat numeroase măsuri menite să contribuie la creșterea calitativă a activității instructiv-educative.

Unele dintre aceste măsuri se referă îndeosebi la asigurarea stabilității în posturi, pe o durată cît mai îndelungată, a personalului didactic de predare din învățămîntul de cultură generală, profesional, tehnic, pedagogic și preșcolar. Așa cum se arată în cuvîntarea rostită de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la Conferința Organizației orașenești P.M.R. București, stabilitatea cadrelor în funcții dă posibilitatea acestora de a cunoaște cît mai bine domeniul de activitate și problemele de care se ocupă, de a-și însuși o experiență cît mai bogată, întîrind simțul răspunderii lor personale pentru rezolvarea sarcinilor încredințate.

Occupîndu-se nemijlocit de numirea, transferarea și eliberarea din muncă a personalului didactic, Ministerul Învățămîntului a elaborat o serie de acte normative care reglementează problemele de personal, permit rezolvarea unitară a acestora, înlătură posibilitatea unor practici greșite care au existat în acest domeniu în trecut și tind să asigure stabilitatea și continuitatea la locul de muncă — nu numai în aceeași localitate și la aceeași școală, ci chiar la aceiași elevi — a învățătorilor, profesorilor și dirigîntilor, pe toată durata școlărității într-un anumit ciclu. În acest fel se realizează o temeinică cunoaștere de către cadrele didactice a elevilor și a posibilităților lor de dezvoltare, a mediului lor familial, ca și o mai strînsă legătură între membrii colectivului pedagogic. Continuitatea muncii instructiv-educative și social-obștești creează în același timp condiții prielnice pentru folosirea eficientă a calităților profesionale și cetățenești ale cadrelor didactice și sporește răspunderea acestora față de rezultatele obținute în activitatea lor.

Înțelegînd în mod just aceste cerințe și aplicîndu-le în mod consecvent, unele secții de învățămînt regionale au obținut rezultate pozitive. Așa stau lucrurile în regiunea Maramureș, de exemplu, unde mișcările de cadre sînt judicios analizate, iar stabilitatea personalului este o problemă care se află în centrul

atenției organelor de învățămînt regionale. Tot așa se prezintă situația și în regiunile: Argeș, Mureș-Autonomă Maghiară, București și altele, unde s-au înregistrat de asemenea, rezultate pozitive în această privință și unde transferările personalului didactic, efectuate potrivit indicațiilor în vigoare, dau posibilitatea de a se îmbina interesele personale, atunci cînd ele sint pe deplin justificate, cu interesele învățămîntului.

Din păcate, există încă la unele cadre didactice tendința nejustificată de a solicita transferarea de la o școală la alta și dintr-o localitate în alta, uneori și după încheierea lucrărilor de transferare sau în timpul anului școlar, ceea ce creează perturbări în desfășurarea procesului de învățămînt.

La mărirea artificială a numărului cererilor de transferări contribuie și faptul că unele secții de învățămînt regionale sau regionale nu asigură respectarea instrucțiunilor Ministerului Învățămîntului cu privire la încadrarea în specialitate și formarea cadrelor. Mai sint secții de învățămînt raionale și mai ales directori de școli care, la formarea cadrelor, se conduc după criterii subiective, nu țin seama de planul de școlarizare în perspectivă, și fac modificări în structura cadrelor de la un an la altul. Așa se explică faptul că mai întîlnim cazuri cînd profesori de o anumită specialitate predau alte specialități sau au catedra formată din obiecte grupate arbitrar. De exemplu, la școala medie din Receaș, regiunea Banat, orele de agricultură sint repartizate nu numai profesorului de specialitate (inginer agronom), care predă 19 ore, ci și unor profesori de matematică-fizică sau istorie-geografie, deși exista posibilitatea ca restul orelor să fie date peste normă profesorului de specialitate și celui de științe naturale. Greșit a procedat și conducerea Școlii de 8 ani nr. 78 din București care, în loc să dea cele două ore de chimie peste normă profesorului respectiv, le-a atribuit unui profesor de altă specialitate. Asemenea exemple se mai întîlnesc și în alte școli.

Existența unor astfel de situații se explică și prin insuficiența îndrumare dată de unele organe lo-

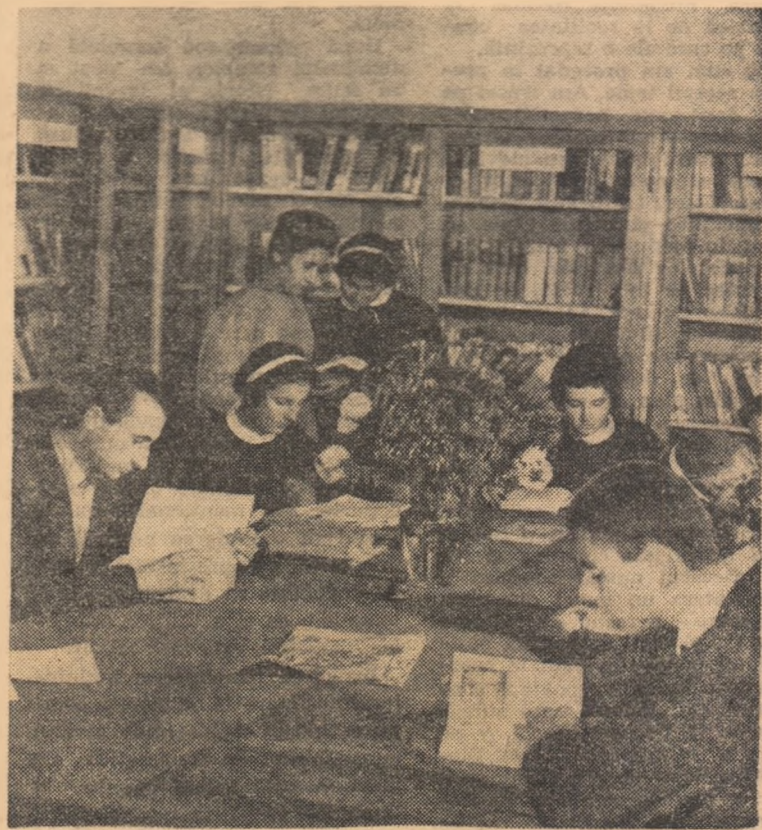
cale de învățămînt în legătură cu aplicarea întocmai a actelor normative emise de minister în acest sens. S-a constatat din practica anului școlar trecut că unele secții de învățămînt raionale dau cu ușurință avize de transferare pentru motive neintemeiate sau nejustificate cu acte necesare, propun transferări sau schimbări în conducerile unităților școlare fără să analizeze suficient utilitatea și oportunitatea acestora. Așa de exemplu, secția de învățămînt a orașului Oradea, a orașului Craiova, a raionului Vinjul Mare, a raionului Hirlău, a raionului Focșani și altele, în preajma începerii anului școlar curent, au efectuat numeroase mișcări de cadre didactice fără a se îngriji de stabilitatea și continuitatea lor în muncă. Era necesar ca secțiile de învățămînt regionale să preîntîmpine asemenea situații.

Fără îndoială că acest stil defectuos de muncă în ce privește cadrele didactice duce la instabilitate, creînd greutăți procesului de învățămînt.

Pentru asigurarea stabilității în posturi a personalului didactic este necesar ca secțiile de învățămînt să analizeze din timp și cu toată răspunderea nevoile de încadrare ale unităților școlare — fără a neglija perspectivele de dezvoltare ale acestora — în așa fel încît să nu mai fie necesare mișcări de personal timp îndelungat. Numai în acest fel se va putea obține continuitatea în muncă și, implicit, o cunoaștere mai temeinică și mai cuprinzătoare a calităților politice, profesionale și morale a celor ce acțiunează în procesul de instruire și educare a tineretului, de culturalizare a maselor de oameni ai muncii.

Este necesar ca secțiile de învățămînt, prin organele de îndrumare și control, să aplice cu mai multă temeinicie ordinele și instrucțiunile Ministerului Învățămîntului, să asigure cunoașterea acestora de către întregul personal didactic și să realizeze, de pe poziții partinice, o politică de cadre principială, care să creeze condițiile pentru creșterea eficienței activității corpului didactic, în scopul pregătirii unui tineret multilateral dezvoltat.

GHEORGHE GHITESCU
Director în Ministerul
Învățămîntului

În bibliotecă

Din nou despre programa examenului de maturitate

Studiînd cu atenție programa examenului de maturitate din acest an, am constatat cu satisfacție că la o serie de obiecte, în deosebi la limba latină și la limbile moderne și, în parte, la fizică și istorie, profesorii și elevii pot lua cunoștință în mod precis de problemele ce vor constitui obiectul examinării.

M-a surprins însă faptul că la limba romină și matematică programa cuprinde numai indicații generale, care nu sint de prea mare folos nici viitorilor candidați la examen, nici celor care-i pregătesc. În cazul acestor obiecte — la care se va examina și din materia studiată în anii precedenți (la limba romină din materia claselor VIII—XI, iar la matematică din materia claselor X—XI) trebuie luate în considerare reducerile și modificările operate

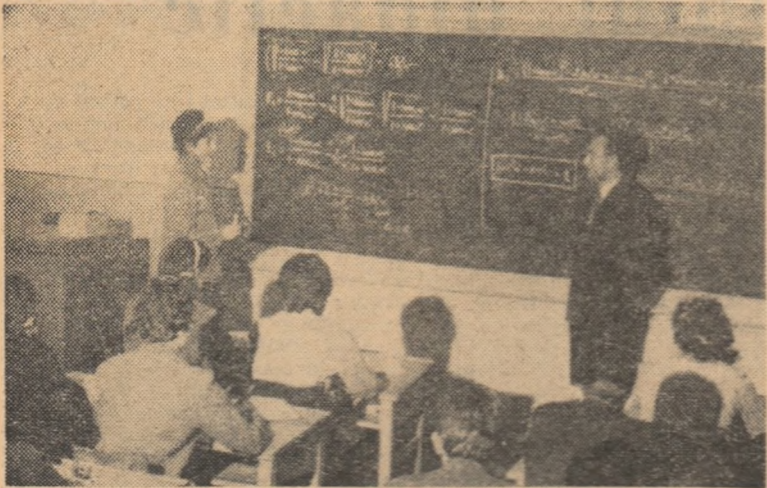
în programă. Evident, profesorii pot afla ce se cere la examen confruntînd reducerile efectuate la începutul anului școlar 1963—1964 cu programele din anii precedenți. Confruntarea aceasta poate duce însă adesea la greșeli din care vor avea de suferit, bine înțeles, candidații. Și nu numai atît. La examenul de maturitate din sesiunea iunie 1964 se vor prezenta, în afară de absolvenții din acest an, restanțierii sesiunilor anterioare. Da unde să afle ei ce reduceri s-au efectuat, de unde să-și procure vechile programe, ca să le confrunte cu reducerile survenite?

Dar nici președinții comisiilor de maturitate din sesiunile iunie și august 1964 nu vor reuși în aceste condiții să cunoască bine programele tuturor obiectelor de studiu. Or, se știe cîtă răspun-

dere au ei în ce privește verificarea conținutului biletelor. Această verificare trebuie să fie cît se poate de riguroasă, ca să nu se strecoare în bilete întrebări din materia redusă — în cazul limbii romine, de exemplu, din operele indicate pentru caracterizarea generală ori din cele recomandate ca lectură suplimentară.

Se impune deci, după părerea noastră, tipărirea în extenso și pe specialități a programei examenului de maturitate. Aceasta ar fi de mare folos atît elevilor, care, cunoscînd-o din timp, s-ar putea pregăti mai temeinic, cît și cadrelor didactice care predau la clasa a XI-a și tuturor membrilor comisiilor examenului de maturitate, organelor de control, părinților etc.

Prof. VLADIMIR DOGARU

O lecție de matematică la Școala medie nr. 1 din Beiuș

Introducerea numerelor complexe

În școala medie, introducerea numerelor complexe constituie ultima generalizare a noțiunii de număr. Socotesc însă că felul cum se predă numărul complex în școala medie nu este pe deplin satisfăcător. Este drept că elevii clasei a XI-a cunosc în general bine definițiile și operațiile cu numere complexe, că memorează toate formulele privitoare la acestea. Totuși, cel mai adesea ei văd în numerele complexe numai simboluri matematice fără conținut.

Manualul de clasa a X-a prevede introducerea numărului complex cu ajutorul algebrei, ca urmare a necesității de a se găsi o soluție și pentru ecuația de gradul II cu discriminant negativ. Definind sub acest aspect numărul complex, manualul trece apoi la interpretarea geometrică a acestuia. Consider că o astfel de ordine în predare este departe de a fi cea mai bună. Experiența mi-a arătat că e mai bine să se plece de la realitatea concretă pe care o oglindesc numerele complexe, explicându-li-se elevilor că mulțimea numerelor reale nu mai este suficientă pentru exprimarea acestei realități. Astfel elevii vor putea înțelege și necesitatea introducerii numerelor complexe.

Dacă procedăm așa cum ne indică ordinea expunerii din manual, ajungem, ce-i drept, ca ei să înțeleagă numărul complex, însă există primejdia ca ei să considere interpretarea sa geometrică ca ceva derivat, secundar. Iată de ce apreciez că introducerea numerelor trebuie să pornească de la realitatea concretă pe care ele o reprezintă.

Iată cum am procedat în predarea acestei teme. Am trasat pe tablă două axe perpendiculare, axa x-ilor — axă reală — și axa y-ilor. Întrebându-i pe elevi ce numere corespund punctelor de pe axa x-ilor, am primit răspunsul imediat: numerele reale. A urmat, în mod logic, întrebarea: dar punctelor din plan care nu se găsesc pe axa reală, ce numere le corespund? Aceasta a permis elevilor să înțeleagă clar că numerele reale nu sînt suficiente pentru a determina oricare punct din plan și că, de aceea, este necesară o generalizare a noțiunii de număr prin introducerea unor numere noi — numerele complexe.

În continuare am arătat că fiecărui punct din plan îi putem atașa un număr complex și invers, fiecărui număr complex îi putem atașa un punct din plan, că fiecare pereche de numere reale (x, y) care determină poziția unui punct din plan în coordonate rectangulare poate fi considerată ca imaginea unui număr Z (x se ia pe axa reală, y pe axa y — axa imaginară). Elevii au înțeles că acest număr Z este un număr complex, că fiecare număr Z determină poziția unui punct din plan, așa după cum fiecare număr real determi-

nă poziția unui număr pe o dreaptă.

Determinându-i pe elevi să privească numerele complexe ca o reprezentare a mulțimii cu totul reale a tuturor punctelor din plan, am făcut să dispara din ochii lor caracterul misterios al acestora.

Le-am explicat că denumirea lor de numere „imaginare” este o moștenire veche, care exprimă concepțiile vechilor matematicieni asupra lor. Le-am vorbit totodată, pe scurt, despre istoria destul de complicată pe care au avut-o numerele complexe, arătându-le că Gauss a fost cel care a propus înlocuirea termenului „imaginare” cu termenul de „complex”. În acest fel noțiunea de număr complex a căpătat claritate deplină pentru elevi.

În continuare le-am explicat că unui punct de pe axa reală îi corespunde un număr de forma Z = (a, 0), care este un număr real, că unui punct de pe axa imaginară îi corespunde un număr de forma Z = (0, b), care este un număr pur imaginare, iar punctelor din plan și în afara axelor le corespund numerele de forma Z = (a, b). Ca unitate imaginară, care se notează cu simbolul i, se ia numărul pur imaginare (0,1). Deci: i = (0,1) exprimă punctul unitate de pe axa ox. A devenit astfel evident pentru elevi că, pentru axa reală, punctul unitate real este de forma (1,0). De aici ei au dedus că numerele reale sînt un caz particular al numerelor complexe, lor corespunzându-le puncte din plan așezate pe axa reală.

După prezentarea completă a numărului complex am făcut și un scurt istoric al dezvoltării noțiunii de număr, arătând că această dezvoltare a fost impusă de activitatea practică a oamenilor, de dezvoltarea geometriei, algebrei, mecanicii și analizei. În continuare am arătat elevilor că extinderea noțiunii de număr este rezultatul încercărilor de a face posibile operațiunile inverse pentru toate numerele unei mulțimi pe care o anumită operație, zisă directă, este definită: scăderea în mulțimea numerelor naturale a extins noțiunea de număr, apărînd mulțimea numerelor întregi, împărțirea numerelor întregi a dus la mulțimea numerelor raționale și așa mai departe. Am menționat totodată faptul că extinderea noțiunii de număr nu se oprește aici, intrucît dovedește că dezvoltarea matematicii, ca și a tuturor științelor de altfel, este fără sfârșit.

Însușirea temeinică a noțiunii referitoare la numerele complexe, poate ridica mult nivelul cunoștințelor de matematică ale elevilor, contribuind efectiv la buna lor pregătire pentru viață.

prof. GH. CALAPĂR
Școala medie nr. 1 Tirnăveni

Tema „Probleme de amestec și aliaj”, care se studiază în clasa a VII-a în cadrul capitolului „Mărimi direct și invers proporționale” prezintă o deosebită importanță, deoarece prin conținutul ei dă posibilitatea revederii și aprofundării multor cunoștințe învățate anterior.

Sistematizînd problemele pe care le predau cu prilejul studierii acestei teme, arăt elevilor că acestea se impart în trei grupe după natura substanțelor care se amestecă: în probleme de amestec propriu-zise, în care substanțele pot fi dintre cele mai variate (fructe, furaje, combustibili cu diferite puteri calorice, îngrășăminte chimice etc.), probleme de amestec referitoare la lichide (în care substanțele pot fi alcool, soluții, acizi etc.) și probleme de aliaj. De asemenea am ținut seama de faptul că toate aceste grupe de probleme se încadrează într-un tipar matematic comun, potrivit căruia se deosebesc două tipuri (genuri) de probleme. Primului tip îi aparțin acele probleme în care se dau cantitățile și calitățile substanțelor ce se amestecă și se cere calitatea amestecului, iar celui de al doilea tip — problemele în care se dau calitățile substanțelor ce se amestecă, precum și calitatea amestecului, cerîndu-se să se afle raportul dintre cantitățile substanțelor care intră în amestec. În practică, această întrebare poate fi integrată în probleme mai complexe, cum ar fi aflarea cantităților substanțelor ce se amestecă, aflarea cantității unei substanțe din componența amestecului ș. a.

Prindînd astfel de probleme, atrag atenția elevilor asupra faptului că, în general, calitatea substanțelor și a amestecului poate fi exprimată prin prețul per unitate (cînd substanțele ce se amestecă sînt fructe, bomboane, biscuiți, vin ș.a.), prin tărie (în cazul alcoolului), prin concentrație (pentru soluții și acizi), prin titlu (pentru aliajele metalelor prețioase). Totodată, îi pun în situația să observe că, deseori, calitățile substanțelor ce se amestecă sînt mărimi exprimate prin raportul a două mărimi de același fel (de exemplu concentrația unei soluții este raportul dintre cantitatea de substanță dizolvată și cantitatea de soluție, titlul unui aliaj este raportul dintre greutatea metalului prețios și greutatea aliajului), prima fiind de obicei mai mică decît a doua. Ca urmare, calitățile acestor substanțe se exprimă prin numere fracționare subunitare, căpătînd astfel o dublă semnificație. De exemplu, concentrația de 20% a unei soluții arată pe de o parte cîte procente din cantitatea de soluție reprezintă cantitatea de substanță dizolvată, iar pe de altă parte cîte părți de substanță dizolvată sînt conținute în 100 părți de soluție.

Pentru a înlătura dificultățile întâmpinate de elevi în rezolvarea problemelor de amestec și aliaj, în care intervin noțiuni și relații destul de complexe, este bine să le explicăm cît mai clar aceste noțiuni și relații, pornind de la faptul că orice substanță se caracterizează prin două numere: unul care exprimă cantitatea și celălalt care exprimă calitatea.

Probleme de amestec și aliaj

Astfel, la problemele de primul tip, fixăm întii notațiile stabilind că A_i este numărul care exprimă cantitatea dintr-o substanță ce intră în amestec, iar a_i numărul ce arată calitatea. El poate fi un raport cu numărul 1 (prețul per unitate) sau 100 (concentrație de 5%), sau 1000 (titlu de 850‰), sau 24 (titlu de 18 carate, adică metalul prețios este 18/24 din aliaj) etc. În continuare stabilim că vom nota cu n numărul substanțelor care intră în amestec și cu a numărul care exprimă calitatea amestecului. Se poate constata ușor că, în toate cazurile, produsul $A_i a_i$ exprimă calitatea corespunzătoare, cantității A_i care intră în amestec. De exemplu, costul a 3 kg de mere cu 4 lei kilogramul este 3.4 (lei), metalul prețios conținut în 3 kg de aliaj cu titlul de 0,700 este 3.0,700 (kg) etc. Deci, calitatea amestecului va fi dată de raportul:

$$\frac{A_1 a_1 + A_2 a_2 + \dots + A_n a_n}{A_1 + A_2 + \dots + A_n} = \frac{\sum_{i=1}^n A_i a_i}{\sum_{i=1}^n A_i}$$

Această formulă își găsește aplicații în cele mai variate domenii — în industrie, agricultură, în tehnică etc. (de exemplu pentru a calcula prețul per unitate, procentajul de substanță dizolvată dintr-o soluție, numărul de unități nutritive la tona de furaj, puterea calorică a unui amestec de combustibili, necesarul energetic al alimentelor ș. a. m. d.)

Învățîndu-i pe elevi să rezolve astfel de probleme, menționez și faptul că, în cazul cînd cantitățile ce se amestecă sînt egale, numărul care exprimă calitatea amestecului se află prin calcularea mediei aritmetice a numerelor corespunzătoare calităților substanțelor ce se amestecă.

În ceea ce privește problemele de tipul al doilea se poate arăta că, dacă se amestecă două substanțe și dacă se notează cu a_1, a_2 numerele corespunzătoare calității superioare, respectiv calității inferioare și cu a numărul care exprimă calitatea amestecului, putem scrie următoarele inegalități:

$$a_1 > a_2 \Rightarrow a_2 < a < a_1$$

Pentru o mai bună sistematizare a notațiilor, se poate da și tabelul care este înfățișat mai jos.

	numărul care exprimă cantitatea	numărul care exprimă calitatea	diferența dintre calitatea unei unități din amestec și calitatea unei unități din substanță
Substanța de calitate superioară	A_1	a_1	$a_1 - a$
Substanța de calitate inferioară	A_2	a_2	$a - a_2$

Pe baza acestor notații, elevii observă ușor că prin amestecul a două substanțe de calități diferite, exact ceea ce se pierde la cantitatea de calitate superioară se câștigă la cantitatea de calitate inferioară, așa încît avem compensație și deci $A_1 (a_1 - a) = A_2 (a - a_2)$ sau, scriînd această egalitate sub forma unei proporții

avem: $A_1 : A_2 = (a - a_2) : (a_1 - a)$. Această formulă, la care s-a ajuns pe baza unui raționament destul de simplu, servește la rezolvarea problemelor de tipul al doilea, care au ca scop principal determinarea raportului $A_1 : A_2$ dintre cantitățile substanțelor ce se amestecă, cunoscînd a_1, a_2 și a.

În cadrul acestui tip de probleme, în manualul în uz pentru clasa a VII-a se propun spre rezolvare și probleme mai complicate în care se cunosc $a_1, a_2, a, A_1 + A_2 = A$ și se cere A_1 și A_2 . Aceste probleme pot fi rezolvate pe mai multe căi: fie cu ajutorul proporției derivate cu termeni schimbați, fie prin împărțirea numărului A în părți proporționale cu $a - a_2$ și $a_1 - a$ sau prin împărțirea numărului A în părți invers proporționale cu $a_1 - a$ și $a - a_2$ pentru a afla numerele A_1 , respectiv A_2 , fie prin metoda ipotezelor.

Se știe că cerințele practicii impun deseori mărirea sau micșorarea titlului unui aliaj de metal prețios. Pornind de la acest fapt, și manualul dă asemenea probleme, a căror rezolvare se bazează pe semnificația titlului unui aliaj și apoi a aflării numărului cînd se cunoaște valoarea unei fracții din el. De fapt, astfel de probleme se încadrează în problemele de amestec de tipul al doilea, dacă se consideră metalul prețios ca un aliaj cu titlul 1 și metalul neprețios ca un aliaj cu titlul 0.

Studierea problemelor de amestec și aliaj este binevenită în cadrul școlii generale de 8 ani atît pentru importanța practică a amestecurilor și aliajelor cît și pentru faptul că rezolvarea unor probleme de acest fel contribuie la dezvoltarea gîndirii matematice a elevilor și la însușirea temeinică a multor chestiuni din cadrul aritmeticii. În plus, ele lărgesc sfera cunoștințelor elevilor, ducînd la aprofundarea noțiunii de raport în condiții concrete noi, familiarizîndu-i cu noțiuni importante în viața practică — în agricultură, în industrie etc.

Avînd în vedere cele de mai sus, consider că, în cadrul programei școlare, numărul de ore afectat pentru tratarea acestei teme (2—4 ore) este prea mic. De asemenea, deoarece, așa cum am mai arătat, caracterizarea substanțelor

Prof. MARIA DRĂGUȚ
Școala nr. 49 București.

Un aspect al lecțiilor de compunere

În orele de compunere predare în școala generală de 8 ani avem datoria să-i învățăm pe elevi și cum să așeze cele scrise pe pagina caietului în funcție de cerințele exprimării logice și de cerințele estetice. Cunoscând și aceste norme ale scrierii, obișnuindu-se să le respecte, elevii se vor convinge că ideile apar mai bine conturate și mai clare cind cel ce le așterne pe hirtie nu o face la întâmplare. Este necesar, de aceea, ca ei să fie conduși încă din clasele mici spre sesizarea ordinii ce există în fiecare pagină scrisă. Mai distinct se impune să ne ocupăm de această problemă începând din clasa a V-a.

Pentru a-i orienta pe elevi în privința dispunerii celor scrise de ei mă folosesc de unele pagini din carte în care sînt reproduse texte din operele scriitorilor. Alegînd cu grijă asemenea pagini, mă opresc asupra celorla care conținut este cunoscut de către elevi, care au aliniere aproximativ egale, în care ideea principală este delimitată cu claritate de celelalte idei din alinierea învecinate. În prima etapă prefer pagina fără dialog, căci în felul acesta pot explica mai ușor noțiunea de aliniat.

Am folosit, de exemplu, o pagină de manual în care este inserată lectura „Iarna” de M. Sadoveanu. Elevii au fost stimulați să facă observații mai întinse asupra titlului — să remarce conciziunea lui, corespondența dintre titlu și conținutul textului, mărimea literelor din titlu în comparație cu cea a literelor din cuprinsul lecturii, așezarea titlului pe pagină etc. În încheierea discuției despre titlu am precizat modalitatea scrierii lui ca element menit să anunțe și să sublinieze conținutul.

Observațiile elevilor au fost îndreptate apoi asupra textului. Li s-a atras atenția asupra spațiului alb de la marginea folii, asupra spațiului dintre titlu și

primul rînd al textului, asupra faptului că nu toate rîndurile încep din același punct. Privind toată pagina, elevii au văzut că primul rînd al textului și alte câteva rînduri din cuprinsul lui încep mai din dreapta decît altele, că de cele mai multe ori, înainte de astfel de rînduri rămîne un spațiu alb și la sfîrșitul rîndului precedent și că, datorită acestor spații albe, rîndurile scrise se grupează, formînd parcă niște pachete. Citind și analizînd una după alta grupările de rînduri, elevii și-au dat seama că fiecare din aceste grupări, delimitate prin spațiile albe, exprimă o idee de sine stătătoare. În felul acesta ei și-au format noțiunea de aliniat.

În concluzia cu privire la dispunerea textului pe pagină, am arătat că așezarea rîndurilor în aliniere nu e arbitrară, ci este determinată de necesitatea de a contura mai bine ideea, fiind o manifestare concretă a organizării textului și că numărul aliniatelor este în funcție de numărul ideilor mai importante pe care autorul ține să le comunice cititorului.

Problema dimensiunii aliniatelor (care e în funcție de complexitatea ideilor), depășind sfera de preocupări ca și puterea de înțelegere a elevilor din clasa a V-a, am tratat-o în orele de compunere din clasele mai mari. La aceste clase se poate vorbi, de exemplu, și despre dependența dintre numărul și mărimea aliniatelor pe de o parte și stilul autorului pe de altă parte, arătîndu-se că la scriitorii cu un stil analitic numărul aliniatelor se înmulțește în detrimentul mărimii lor, pe cind la cei care au un stil sintetic aliniatele se împuținează, crescînd însă în extindere.

Nu am valorifica toate posibilitățile pe care ni le oferă pagina model dacă nu i-am ajutat pe elevi să vadă și caracteristicile

ei estetice. Ca să-i ajut pe elevi să dobîndească deprinderea de a-și dispune și ei scrisul după criterii logice și estetice, le cer să copieze o parte din pagina care a fost intuită anterior. Pentru aceasta pun cîteva întrebări, ale căror răspunsuri trebuie să constituie o rememorare a principiilor dirigitoare în dispunerea rîndurilor pe pagină și alcătuiesc pe tablă un grafic al paginii pe care elevii o vor realiza pe caiet prin copiere. În timp ce lucrează îi supraveghez atent pentru a preîntîmpina încălcarea regulilor stabilite. Într-adevăr, se întîmplă ca unii elevi, manifestînd tendința de a lua în seamă rîndurile din carte, să caute să înceapă și ei rîndul cu același cuvînt cu care începe modelul și în acest fel să înmulțească nejustificat spațiile albe de la dreapta paginii de caiet. În ora următoare de compunere, dacă elevii și-au însușit normele privind aspectul grafic și estetic al paginii, trec la o dictare, oprindu-mă asupra fiecărui element din aspectul paginii.

Orele următoare duc la formarea deplină a deprinderilor de alcătuire judicioasă și estetică a paginii. Elevii redactează în clasă compuneri după plan, dezvoltînd fiecare idee în aliniere diferite. Obligația de a respecta dispunerea scrierii în aliniere sînteste nevoia lor de a sistematiza ideile și de a le ordona cu grijă.

Cărui profesor nu i s-a întîmplat să vadă elevi privind din diferite poziții pagina scrisă de ei și radiînd de satisfacție pentru logica și frumusețea cu care și-au expus ideile? Este aceasta o dovadă a faptului că elevii gîndesc cind scriu, că încearcă să-și ordoneze ideile după criterii logice, o dovadă a capacității lor de a aprecia frumosul.

Prof. HORIA STAMATIN
Comuna Boğdănești,
raionul Biriaș

La clasa I

O dată cu trecerea la manualul de limba romînă, munca de predare la clasa I impune utilizarea unor noi metode și procedee. Amintesc, dintre acestea, analiza ortografică, dictările, copierile, expunerile, compunerile etc.

Efectuînd analiza ortografică încep prin a prezenta elevilor un text scurt scris de mine pe tablă. După ce textul este citit de către ei analizez fiecare propoziție și le cer să precizeze de ce am scris cu literă mare, de ce am pus punct, de ce am folosit semnul întrebării etc.

Pînă acum elevii clasei I întebeau liniuța de unire ajută de memoria vizuală. În această a doua etapă, țînînd seama de puterea lor de înțelegere, le dau unele explicații în legătură cu ea. Pentru a-i deprinde și pe ei să scrie corect, îl pun în situația să citească mai des asemenea grafii ca „m-am dus”, „s-a uitat”, „ne-am văzut”, „le-am luat” etc. În același scop scriu asemenea expresii și pe planșe pe care le afixez pe pereții clasei.

Dintre variantele dictării întebeuțăm mai mult în această etapă dictarea fonetică. Dicter o propoziție, elevii o scriu în caiet, apoi unul dintre ei o scrie la tablă, iar ceilalți controlează dacă au greșit. Pentru a-i deprinde să scrie corect după auz, fără să omită litere sau cuvinte, mai ales cuvinte a căror pronunție diferă de scriere, întrebunțăm dictarea cu explicații prealabile. Mă opresc în acest scop asupra unui text din carte. De exemplu: „La semănat. E dimineață. Soarele răsare. Bate un vînt călduț. Ce albastru e cerul!” (pag. 32). Cer elevilor să-l citească, apoi să analizeze fiecare propoziție. Abia apoi, după ce cărțile au fost închise, se scrie textul după dictare.

Pentru a-i învăța pe copii să scrie cu literă mare numele de persoane și de animale întrebunțăm dictarea creatoare. Elevii spun nume proprii: Maria, Gheorghe, Elena, Gherghina, Cecilia, Grivei, Joana — pe care le scriu pe tablă. Cer elevilor să formeze cu fiecare din aceste nume cite o propoziție. De exemplu: „Maria scrie frumos”, „Gheorghe citește” etc. Propozițiile sînt apoi dictate și scrise de elevi atît pe tablă cit și în caiete.

Dacă în timpul dictărilor observ că se fac greșeli de ortografie, mă opresc pentru a le îndrepta. De exemplu, cind am dictat propoziția „Ghiță se dă pe gheață”, am observat că unii elevi au scris cuvîntul gheață cu „ghi” în loc de „ghe”. Am reluat atunci planșele pe care sînt scrise cuvinte ce conțin grupele de litere „ghe” și „ghi” și le-am fixat pe tablă. Am arătat copiilor ilustrații care reprezintă obiecte ca ghiordan, ghem, ghiocel, ghețe, ghindă, gherghet, lighean și le-am cerut să pronunțe aceste cuvinte.

În scopul de a-i pregăti pe elevi pentru scrierea independentă întrebunțăm așa-numita autodictare fonetică. În acest caz procedez astfel: citeșc și analizez cu elevii două propoziții dintr-un text din carte. De exemplu: „Trenul aleargă printre dealuri. Sandu stă la geam și privește afară”. Apoi elevii îl memorizează, repetîndu-l de cîteva ori și după aceea îl scriu din memorie. Pentru acest fel de scriere independentă întrebunțăm și versuri sau ghicitori scurte. La primele autodictări am analizat textul cu o zi înainte de a le cere elevilor să-l scrie și tot cu o zi înainte ei l-au copiat în caiete. În ziua respectivă ei l-au

mai citit o dată și abia apoi l-au scris din memorie.

Un alt exercițiu folositor de scriere este cel utilizat la lecțiile de gramatică, la care le dau elevilor propoziții de unde lipesc anumite cuvinte, cerîndu-le să le completeze: „Soarele strălucește...”, „Tractoriștii ies...” etc. Elevii găsesc cuvintele potrivite și completează propozițiile.

Un rol important în formarea scrierii corecte îl au compunerile. Pentru ca ideile din compuneri să fie logic sistematizate, pentru a-i obișnui pe elevi să scoată în evidență esențialul, obișnuiesc să fac cu ei un plan. Desigur, în clasa I planurile sînt simple. Folosesc adesea compunerile după ilustrații. De exemplu, în predarea lecției „Puișorul și bobocul de gîscă” le-am prezentat elevilor ilustrații de păsări, apoi am citit întrebările de sub fiecare ilustrație, lăsîndu-i pe ei să dea răspunsuri cît mai multe și mai variate. Cel mai bun răspuns a fost scris de către elevi pe caiete. În alte cazuri, după citirea întrebării, răspunsurile sînt date în scris de către fiecare elev în parte. În felul acesta se evită alcătuirea uniformă a compunerilor.

Mă preocup îndeaproape și de corectarea lucrărilor elevilor. Obișnuiesc ca, după fiecare temă scrisă, să trec într-un tabel de evidență greșelile sesizate în dreptul numelui elevului care le-a comis, indicînd și felul greșelii. Pe baza acestei evidențe am posibilitatea să cunosc golurile din cunoștințele elevilor și să urmăresc, la lecțiile de sistematizare și fixare, înlăturarea lor.

EUGENIA ODOBESCU
Învățătoare la Școala de 8 ani nr. 2
din Vaslui

LIMBA ROMÎNĂ

Pregătind lecțiile

Scrierea corectă

Fiecare din noi știe că este mult mai greu să îndrepti o greșală decît să o previi. Anevoios se corijează, de exemplu, greșelile de ortografie statornicite în ani și ani de scriere incorectă, de muncă sub îndrumarea unui învățător sau profesor prea puțin exigent. Și ce impresie neplăcută produce scrisul presărat cu erori de această natură! Un astfel de scris îl recomandăm din capul locului pe autor ca un om deficitar în ceea ce privește cultura lui generală. Și, bineînțeles, nu numai ea.

Iată de ce este îndreptățită preocuparea pentru formarea frontalului comun al cadrelor didactice în vederea însușirii temeinice de către toți copiii a normelor ortografice, stăruința cu care învățătorii și profesorii de limba romînă îi învață pe elevi să scrie corect, să se exprime frumos.

Căi pentru aceasta sînt, desigur, multe. Iată cîteva din cele amintite în scrierile sosite la redacție. Profesorul D. Dionisie din București ne spune că de la orele lui — fie ele de gramatică, ori de literatură — nu lipsește așa numitul „moment ortografic”. În ce constă acesta? În timp ce elevul este examinat oral din lecția predată în ora trecută, profesorul se uită în caietul lui de teme pentru acasă, observîndu-i ortografia. După ce școlarul a terminat răspunsul oral, îi cere să scrie la tablă, după dictare, un text cuprînzînd construcții gramaticale pe care elevul le-a scris greșit în caiet. Dacă de data aceasta a scris corect, profesorul îl întreabă cum a scris în caiet și cere să lămurească de ce a scris pe tablă așa și nu altfel. Dacă școlarul a greșit și la tablă și nu poate să se corecteze nici după ce i se spune cîte greșeli are, profesorul face apel la clasă. Acest procedeu, foarte stimulator pentru întregul colectiv, ne scrie profesorul D. Dionisie, îi pune pe elevi — și nu nu-

mai pe cei de la tablă — în situația să se verifice pe ei înșiși în ceea ce privește corectitudinea scrisului, îi ajută să cunoască și să stăpînească normele ortografice, îi determină să fie mai atenți.

Profesorul M. Gheorghe care lucrează la Școala medie din Comănești, regiunea Bacău, ne scrie că pentru formarea deprinderii elevilor de a scrie corect a folosit cu multă eficiență verificarea și corectarea temelor din caiete. Acest lucru îl face sistematic de 2-3 ori pe trimestru pentru întreaga clasă. Citind caietele, profesorul notează pe marginea paginilor greșelile. La sfîrșitul lucrării atrage atenția asupra lor, precum și asupra aspectului grafic al temei, asupra țînutei caietului. Temele sînt discutate în ore anume planificate pentru aceasta. Discuțiile se poartă nu asupra fiecărui caiet, ci pe categorii de greșeli, menționîndu-se elevii care fac greșelile respective. După aceasta profesorul distribuie lucrările, lăsînd 5-6 minute pentru ca elevii să și le recitească și să ceară lămuriri asupra corecturilor. Apoi este scos la tablă un elev, de obicei unul din cei care au cele mai multe din greșelile tipice pentru clasă. Acestuia i se cere să scrie corect ceea ce a greșit în caiet și apoi cu ajutorul întregului colectiv, se justifică grafia corectă. Copiii primesc note pentru lucrări, ceea ce îi determină să privească cu toată seriozitatea problema temelor pentru acasă.

Profesorul țîne evidența golurilor pe care le-a constatat cu prilejul corectării periodice a temelor date în cursul trimestrului. Această evidență se completează permanent, căci elevii, ajutați astfel, reușesc să înlătorească între timp greșelile. În schimb profesorul poate constata la ei greșelile noi, pe care trebuie să și le noteze pentru a le putea avea în vedere în munca sa la clasă.

D. PETRESCU

LIMBI STRAINE

O ultimă revizuire a cunoștințelor înainte de începerea orei.

Pe baza comparației cu limba română

În lecțiile de limba rusă pe care le predau elevilor mei, apelez și la cunoștințele lor de gramatică a limbii române, intrucit acest lucru le facilitează mai înțelegerea noțiunilor studiate.

La clasa a V-a, de exemplu, folosesc, încă de la predarea primelor noțiuni de gramatică a limbii ruse, exemple din limba română, menționând deosebiriile dintre categoriile gramaticale din ambele limbi. Bunoară explicând elevilor că în limba rusă nu există articol am lăsat ca exemplu substantivul „kniga”, pe care l-am tradus în variantele sale articulate și nearticulate (carte, cartea, o carte). De asemenea, am cerut elevilor să traducă din limba română în limba rusă substantive nearticulate sau articulate cu articol hotărât și nehotărât (elev, elevul, un elev — „ucenik”), subliniind că toate aceste forme articulate și nearticulate din limba română în limba rusă au o singură formă.

În predarea genurilor substantivelor din limba rusă le arăt elevilor că aceste substantive se grupează într-unul din cele trei genuri în funcție de terminația pe care o au la cazul nominativ singular, și că au întotdeauna genul din limba rusă corespunzător celui din limba română. Am apelat în acest scop la exemple ca „susa” — feminin în limba română, dar de genul masculin în limba rusă (dver), „scaun”, neutru în limba română dar masculin în limba rusă (stol) etc. urmărind ca elevii să nu stabilească în mod întâmplător genul substantivului analizat.

O problemă pe care am întâlnit-o frecvent, mai ales în clasa a V-a, privește topica. Se știe, de exemplu, că în limba rusă adjectivele de formă lungă sunt situate înaintea substantivelor. Deseori elevii sunt inclinați să folosească la traducere aceeași construcție. Astfel, ei traduc „no-voia kniga” prin noua carte, „interesni jurnal” prin interesantă revistă etc., deși în limba română, în afara cazurilor când vrem să subliniem însușirea exprimată de adjectivele locului acestora este după substantiv. De aceea stăruim mult aici asupra comparației cu limba română, atât teoretic, menționând locul adjectivului față de substantiv, cât și practic dând elevilor exemple de propoziții în ambele limbi.

Multe probleme ridică însușirea corectă a formelor gramaticale, inexisten-

te în limba română. Predind acest caz, le demonstrez elevilor în prima lecție, pe baza unor exemple concrete, că de obicei, instrumentului fără prepoziție arată instrumentul acțiunii și se traduce în limba română cu ajutorul cazului acuzativ cu prepoziția „cu”. (On rabotatet tractorom. — El lucrează cu tractorul). Într-o altă lecție elevii învață cazul instrumental cu prepoziția „s”, care arată asocierea și se traduce în limba română tot cu ajutorul cazului acuzativ cu prepoziția „cu” (otet s docikoi — Tatăl cu fiica). Până aici totul decurge normal. Dar dacă, după un timp, dăm elevilor o traducere în care se cere folosirea cazului instrumental, de exemplu „El desenează cu creionul”, constatăm că traduc „On risuet s k-randašom”, sub influența prepoziției CU din limba română. Consider că numai prin exerciții și mai ales, revăzind periodic cu elevii o serie de chestiuni de gramatică ce constituie particularități ale limbii ruse și aplicându-le practic, putem înlătura astfel de dificultăți.

Chiar și din exemplele amintite nu e greu de înțeles că în clasele mai mici apelul la limba maternă este frecvent numai până la cunoașterea și consolidarea principalelor noțiuni de gramatică. După aceea — și cu atât mai mult în clasele mari — apelul la gramatica limbii române trebuie să fie dozat cu o grijă din ce în ce mai mare, căci numai așa vom da dreptul elevilor posibilitatea să se exprime în limba rusă, respectând particularitățile și legile ei gramaticale specifice.

De ce natură sînt totuși, la clasele mai mari, cazurile în care trebuie să apelăm la gramatica limbii române, să stabilim comparații între limba noastră și limba rusă? Un exemplu concludent în acest sens îl oferă lecțiile în care se predă aspectul perfectiv și cel imperfectiv al verbului, folosite în limba rusă pentru a reda diferite nuanțări în timp ale acțiunii exprimate de verb.

Pentru elevi, categoria aspectului reprezintă una dintre cele mai dificile probleme. De aceea, în primele lecții în care predau această categorie recurg la exemple de propoziții cu verbe de aspect imperfectiv alături de alte propoziții cu aceleași verbe la aspectul perfectiv. La traducerea lor subliniez formele timpu-

lui din limba română corespunzătoare verbelor de aspect perfectiv și imperfectiv. De exemplu: „Rabocie stroili novie kvartali” — Muncitorii construiau cartiere noi; „Rabocie postroili novie kvartali” — Muncitorii au construit cartiere noi. După ce elevii și-au însușit temeinic categoria aspectului și o folosesc corect în exprimarea curentă, cunoscând posibilitățile trecerii unui verb de la un aspect la celălalt, apelul la limba română nu mai constituie o necesitate.

Pricererea profesorului de a apela la ajutorul limbii materne numai atunci cînd este strict necesar constituie o condiție însemnată pentru a dobîndi rezultatele dorite.

Prof. OLGA MIHAIȚA
Școala de 8 ani din Arzaga,
regiunea Ploiești

Folosind discurile și magnetofonul

Începînd din anul trecut am recurs în predarea limbii franceze la utilizarea discurilor și a magnetofonului, care s-au dovedit un auxiliar prețios pentru temeinica însușire a cunoștințelor de către elevi.

Studiind conținutul discurilor și al benzilor de magnetofon pe care le-am avut la dispoziție, am planificat de la început folosirea lor, pentru a preciza locul ce îl ocupă în diferite lecții de limba franceză ținute la clasele a VI-a, a VII-a, a VIII-a și a IX-a.

La clasa a VI-a, de pildă, după primele lecții introductive, după ce elevii și-au însușit citiva din regulile de pronunțare și stăpîneau un minim de cunoștințe, am utilizat în cadrul lecției „Les objets de l'éleve” înregistrări pe disc care conțin sunetele limbii franceze și exerciții de conversație introductivă. Am procedat în felul următor: am scris pe tablă traducerea cuvintelor necunoscute din textul ce urma să fie ascultat, apoi am citit cu voce tare textele înregistrate și i-am aver-

O cale sintetică de predare

Perioda pregătitoare la care mă refer a durat, în clasa a VI-a, cinci săptămîni. Mi-am planificat să predau cite cinci-șase cuvinte noi în fiecare lecție, repetînd în permanență cuvintele învățate anterior. Întrucît în această perioadă elevii nu aveau nimic de scris și nu știau să citească, munca lor s-a limitat la cele învățate în clasă.

De la prima lecție le-am predat acele sunete care intrau în componența primelor cuvinte ce urmau să fie învățate. Sunetul respectiv a fost pronunțat de mine de mai multe ori, după aceea l-au rostit toți elevii în cor și, în sfîrșit, fiecare elev în parte. După ce m-am asigurat că elevii pronunță corect sunetele care alcătuiesc structura unor cuvinte („Pete”, „busy” etc.) am trecut la pronunțarea integrală a cuvintelor. Din prima lecție am urmărit să-i învăț acele cuvinte cu ajutorul cărora vor putea forma propoziții. De pildă „Pete is busy”, „Pete is in” etc. Propozițiile au fost, de asemenea, pronunțate de către elevi în cor și individual. Cuvintele care desemnau obiecte existente în clasă sau care puteau fi recunoscute după ilustrații nu le traduceam, ci arătam elevilor obiectul sau imaginea obiectului respectiv. Am remarcat, după citeva lecții, că elevii memorau cu ușurință pe această cale cuvintele auzite în clasă.

De la primele lecții am folosit întrebări în care am inclus și cuvinte ce n-au fost învățate în prealabil de către elevi. Uneori nici nu le ceream să pronunțe cuvintul nou, ci numai să-l înțeleagă. După ce repetam întrebarea de 4-5 ori, ei prindeau sensul și reușeau să răspundă. În general, nu le-am cerut să traducă nici întrebarea, nici răspunsul. Am făcut aceasta numai cînd intonația răspunsului sau inexactitatea lui îmi dădeau îndoieli asupra justității cu care elevii au interpretat întrebarea. Totodată am încercat să-i determin pe elevi să dea răspunsurile într-un interval de timp scurt, pentru a înlătura posibilitatea traducerilor mintale din limba maternă.

La început elevii au învățat structurile gramaticale ca atare, fără explicații teoretice. Au învățat, de exemplu, să spună: „I am here”, „I am a pupil”, „I am

a girl”, „I am a pioneer” etc. Numai după ce au folosit de repetate ori forma „I am” le-am arătat că aceasta e o formă specifică pentru persoana I singular. La fel am procedat pentru a-i ajuta pe elevi să-și însușească terminația persoanei a III-a singular. De asemenea, formele interogative și negative realizate cu verbele „to have” și „to be” au fost însușite mai întîi practic și abia pe urmă am insistat asupra regulii privind formarea lor. După aproximativ 8-9 lecții am introdus întrebări cu verbul „to do”. Fără să dau vreo explicație asupra acestei forme de interogație am folosit-o din ce în ce mai frecvent. Am urmărit să obișnuiesc auzul elevilor cu această nouă construcție, pentru ca atunci cînd o vor învăța să le fie familiară.

Cuvintele și elementele de gramatică predate oral au fost în așa fel eșalonate încît, atunci cînd am trecut la scriere și citire, elevii își însușiseră deja cuvintele cuprinse în lecțiile respective din manual. Înainte de a-i învăța cum se scrie un cuvînt l-am folosit în conversație, m-am asigurat că toți copiii și-l amintesc și abia apoi l-am scris pe tablă alături de transcrierea lui fonetică, fără să-l mai traduc.

Nici lecțiile din manual pe care le-am parcurs oral cu elevii n-au mai fost traduse. Bineînțeles însă că am controlat prin întrebări referitoare la text sau, uneori, prin traducerea unei propoziții mai grele, dacă elevii au înțeles textul. În cazuri mai rare, cînd aveam vreo îndoielă în legătură cu unii elevi, ceream traducerea parțială a lecției.

Cînd am trecut la a doua etapă a predării, în care am introdus scrierea și citirea, am continuat să-i învăț pe elevi unele cuvinte pe cale orală. Acestea formau fondul de cuvinte a căror pronunție și al căror sens ei trebuiau să le cunoască în momentul cînd treceau la redarea lor grafică.

Rezultatele obținute pînă acum pe această cale mă îndreptălesc să sper că, la sfîrșitul anului școlar, elevii vor înregistra rezultate bune în însușirea limbii engleze.

H. FISCHBEIN
Școala de 8 ani nr. 62 București

neze corect diferite întrebări și răspunsuri în limba franceză.

În clasa a IX-a am făcut cu elevii exerciții de recunoaștere, în fragmentele audiate, a unor termeni și expresii învățate în lecțiile anterioare. Ascultînd înregistrări pe bandă de magnetofon ei și-au notat cuvintele cunoscute, reușind apoi, pe baza lor, să descifreze ideile formulate în fragmentul respectiv.

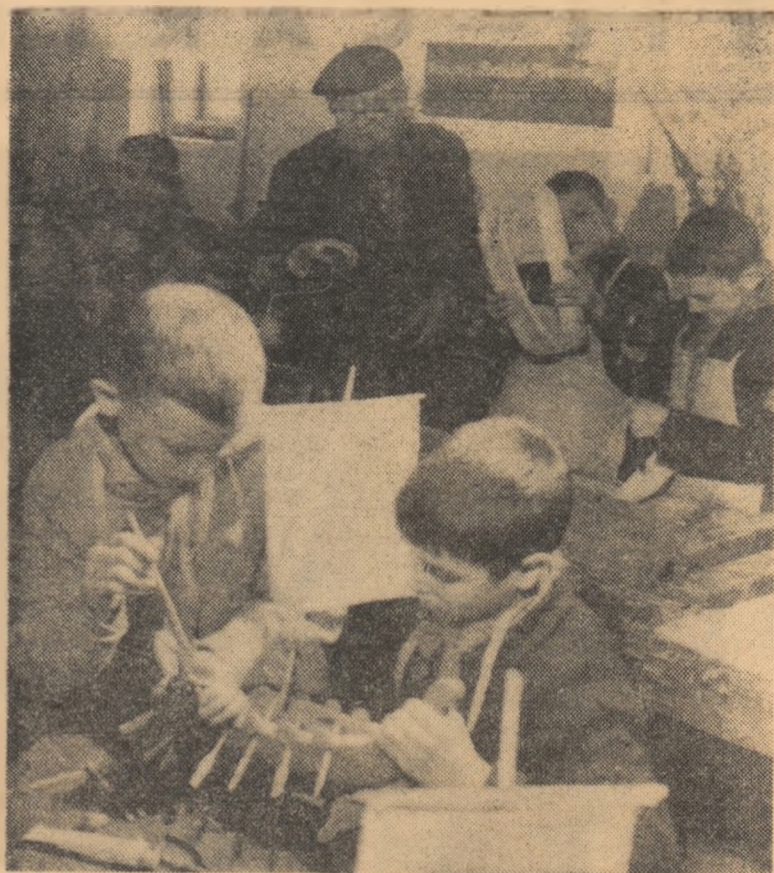
Folosirea discurilor și a înregistrărilor pe bandă de magnetofon m-a ajutat să dau un caracter mai atractiv, mai interesant și activității de la cercul de limba franceză, unde elevii avansati, din clasele mai mari, au ascultat înregistrări din „Le Cid” de Corneille, „Vol de nuit” de St. Exupéry etc.

Experiența acumulată pînă în prezent mi-a dat certitudinea că utilizarea mijloacelor moderne în predare reprezintă un auxiliar prețios pentru munca profesorilor

Prof. M. R. MURSA
Zimnicea

Televiziunea și școala

Articolele cuprinse în pagina intitulată „Televiziunea și școala”, care a apărut în numărul 743 din 21 februarie 1964 al „Gazetei învățământului”, au stîrnit mult interes în rîndurile cadrelor didactice. Preocupați de problemele ridicate în această pagină, numeroși învățători și profesori au ținut să împărtășească redacției punctele lor de vedere. Publicăm, în cele ce urmează, câteva extrase din scrisorile lor.

Aspect din activitatea cercului de aeromodel de la Casa pionierilor din Făgăraș

Din activitatea organizațiilor sindicale

Soluții concrete, eficiente

Este greu de apreciat care sînt domeniile de activitate în care Sindicatul învățămînt din Sibiu a obținut cele mai bune realizări. Latura de activitate în care și-a concentrat cel mai mult preocupările comitetul sindicatului învățămînt este însă cea referitoare la propaganda profesională. Iată, bunăoară, câteva din acțiunile întreprinse de acest comitet pentru a sprijini perfecționarea profesională a cadrelor didactice.

La sfîrșitul primului trimestru al acestui an școlar, comitetul sindicatului a fixat, în colaborare cu inspectorii metodisti de la secția de învățămînt a orașului, o serie de teme de actualitate în munca instructiv-educativă care vor forma obiectul unor conferințe. Aceste conferințe urmează să fie ținute de specialiști cu înaltă calificare, cadre didactice din învățămîntul superior. Astfel, în săptămînile care urmează se vor ține conferințele: „Legarea teoriei de practică în învățămînt” de prof. univ. D. Tudoran, „Formarea gândirii matematice la elevi” de prof. univ. I. Radu, și conferința prof. univ. Eugen Pora, membru al Academiei R.P.R., despre cercetările efectuate în Oceanul Indian de expediția de pe vasul sovietic „Viteză”, la care a participat.

O altă formă de sprijinire a perfecționării profesionale a cadrelor didactice folosită de comitetul sindicatului învățămînt din Sibiu se referă la valorificarea experienței pedagogice înaintate. Se știe că în multe școli există cadre didactice care obțin rezultate deosebite în munca lor. Descri în această experiență este cunoscută în amănunt doar de cadrele didactice din școala respectivă. Necesitatea valorificării operative și a extinderii experienței pedagogice înaintate în toate școlile orașului a condus pe membrii comitetului la ideea editării a două gazete de perete volante care să circule din școala în școală. Secția de învățămînt a orașului a îmbrățișat cu căldură inițiativa sindicatului. Gazetele volante care prezintă experiența unor învățători și profesori în ceea ce privește legarea cunoștințelor teoretice de practică, predarea unor capitole mai dificile, activitatea educativă etc. au fost întimpinate cu un deosebit interes de toate cadrele didactice și în special de cadrele didactice tinere. Pentru lunile care urmează, tematica acestor gazete prevede 12 articole, care se vor ocupa de concordanța din-

tre lecțiile de matematică, fizică chimie și lucrările practice la aceste obiecte, de educația estetică a elevilor etc.

Acestea sînt doar cîteva aspecte privind preocupările comitetului sindicatului învățămînt din Sibiu pentru sprijinirea concretă a profesorilor în domeniul ridicării nivelului activității lor profesionale. Comitetul acestui sindicat îndrumă totodată organizațiile sindicale din școli să-și folosească toată capacitatea lor de mobilizare în vederea sprijinirii membrilor lor în ceea ce privește perfecționarea profesională.

Organizația sindicală de la Școala generală de 8 ani Nr. 12 din Constanța acordă cadrelor didactice, prin mijloacele ei specifice, un sprijin susținut în rezolvarea concretă a problemelor muncii instructiv-educative. Iată un exemplu concret în această privință.

În decursul trimestrului I unii elevi ai școlii veneau la lecții cu temele nefăcute. Nivelul lor de cunoștințe era sub cerințele programei. E adevărat că numărul lor nu era mare. Această situație umbra însă rezultatele frumoase obținute de majoritatea elevilor școlii. Cercetîndu-se cauzele pentru care elevii respectivii veneau nepregătiți la lecții și cu temele nefăcute, s-a constatat că cea mai mare parte din ei nu pot fi supravegheați și ajutați în familie deoarece ambii părinți lucrează în producție. Conducerea școlii a luat măsuri ca învățătorii și profesorii să aibă în vedere acest lucru în timpul lecțiilor, antrenîndu-i mai mult la lecții, verificîndu-le mai des cunoștințele, dînd lecțiilor un caracter cit mai accesibil.

La rîndul ei, organizația sindicală, în dorința de a sprijini procesul de învățămînt, a luat inițiativa de a mobiliza pe membrii de sindicat pentru ca elevii cărora le lipsește sprijinul familiei în pregătirea lecțiilor să fie ajutați, după orele de curs, în școală. La apelul biroului grupei sindicale au răspuns toți cei 32 membri de sindicat. S-a găsit și o sală potrivită și încă de la începutul trimestrului II elevii în cauză au început să-și pregătească lecțiile și temele chiar la școală, sub supravegherea cadrelor didactice.

Rezultatele n-au întîrziat să se arate. Pe trimestrul II notele obținute de acești elevi oglindesc o simțitoare creștere a interesului lor pentru învățatură.

C. RĂDOI

Unul dintre personajele care și-au cîștigat cea mai largă simpatie în rîndurile elevilor din școlile întregii țări este căpitanul Val Virtej. Cel puțin în școala noastră, aventurile echipajului condus de vestitul căpitan sînt urmărite cu atîta pasiune, încît sînt reeditate în multiple variante în jocurile elevilor. Aproape în fiecare clasă avem cîte un Val Virtej și un Paganel (aceștia se numără întotdeauna printre elevii cei mai buni la învățatură) — cîte un baron Münchhausen (al cărui interpret se străduiește să scape cit mai repede de poezia nu prea plăcută) etc. Am urmărit de cîteva ori jocul școlarilor și am avut impresia că asist la un procedeu ideal pentru verificarea cunoștințelor de istorie, de geografie, de științe naturale, de fizică.

Doresc celorlalte cicluri de emisiuni, care uneori plătesc tribut didacticismului, același succes statornic.

MAGDALENA Z. PAUN
Director adjuncț
la Școala de 8 ani nr. 3
din Pitești

★

Ca pedagog, ca telespectator și ca autor de lucrări de popularizare științifică și de povestiri științifico-fantastice urmăresc cu multă atenție conținutul și forma de realizare a unor emisiuni, în special a celor cu caracter tehnico-științific.

Consider deosebit de interesante filmele despre viața animalelor și a plantelor, care îi familiarizează pe școlari cu problemele de bază ale teoriei evoluționiste. Cred că studiourile noastre de televiziune și de filme documentare au posibilități mult mai largi decît cele utilizate pînă în prezent pentru a realiza filme de acest gen, prezentînd fauna și flora specifică din țara noastră. Filmele despre Delta Dunării sînt un exemplu elocvent în această privință.

Inițierile de la Muzeul tehnic sînt de asemenea o inițiativă valoroasă pe linia dezvoltării interesului pentru tehnică al tineretului din școli. Păcat că acest ciclu nu este completat de un șir de emisiuni paralele, care să prezinte istoria științei și tehnicii românești.

O remarcă în legătură cu forma de realizare a unor emisiuni: elevii urmăresc cu multă atenție desfășurarea lor, sancționînd orice inadvertență. Dacă, de pildă, așa cum s-a întîmplat de curînd, autorul aventurilor echipajului Val Virtej uită că acestuia i-a fost răpit avionul și-l pune să continue călătoria cu același mijloc de locomotie, el stîrnește o mare supărare micilor telespectatori. Și dacă „profesorul” care efectuează diferite experiențe științifice dă greș în vreunul dintre cazuri, iar demonstrația văzută

pe ecran nu corespunde explicațiilor, supărarea e și mai mare...

Prof. DINU MOROIANU
Școala medie
Gh. Șincai București

★

Programele pentru copii și tineret ale televiziunii au acum spectatori în toată țara. Al căminul cultural din satul nostru, de pildă, la vizionările colective pentru elevi, sala în care se află televizorul devine neîncăpătoare.

Emisiunile ce se adresează tineretului școlar ne sînt de mare ajutor nouă, profesorilor, e' se prezintă elevilor o serie întreagă de cunoștințe cu mijloace de care pînă în prezent nu dispuneau decît cadrele didactice din marile orașe. Mă refer, de exemplu, la medaliale literare, la emisiunile de la Muzeul tehnic sau la cele înfățișînd opere de artă, care contribuie foarte mult la lărgirea orizontului cultural al elevilor.

Cred că posibilitățile televiziunii îi permit să aducă o contribuție mai substanțială la orientarea profesională a elevilor noștri către acele profesii de care are mai multă nevoie economia noastră națională. Și așa vrea, de asemenea, să mai semnalez un lucru: pentru că acum există telespectatori în toate colțurile țării, nu numai la orașe, ci și la sate, să dăm copiilor din întreaga țară satisfacția să se vadă din cînd în cînd și ei, nu numai cei din Capitală, în postură de interpreți la televiziune.

GH. ENACHE
Directorul Școlii de 8 ani
din Furculești,

„Căpitanul Val-Virtej” — unul din personajele care și-au cîștigat cea mai largă simpatie în rîndurile elevilor

CONCURSURI

Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu” din București anunță scoaterea la concurs a unui post didactic de profesor, poziția XII.1, catedra de economie politică, pendinte de Facultatea de horticultură.

Cel care dorește să participe la concurs vor depune, în termen de o lună de la apariția prezentului anunț, la rectoratul institutului, următoarele acte în dublu exemplar: copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare; copie legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în științe; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau conferențiar; lucrările științifice ale candidatului, într-un exemplar; certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale a candidatului, eliberat de instituția (întreprinderea) în care acesta își are funcția de bază; memoriu de activitate di-

dactico-științifică, semnat de candidat; autobiografie. Concursul va avea loc după două luni de la apariția prezentului anunț, la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu” din București, Bd. Mărăștii nr. 59, de la rectoratul căruia se pot obține zilnic, între orele 8—14, informații suplimentare.

★

Institutul agronomic „T. Vladimirescu” din Craiova anunță scoaterea la concurs a următoarelor posturi:

1) postul de conferențiar la catedra de genetică și ameliorarea plantelor, poziția XI/2, de la Facultatea de horticultură;

2) postul de conferențiar la catedra de protecția plantelor, poziția XII.1, de la Facultatea de horticultură.

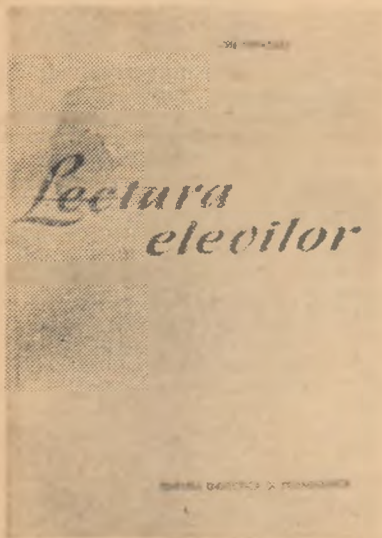
Pentru participarea la concurs, cei

interesați urmează să înainteze, în termen de o lună de la publicarea prezentului anunț, o cerere adresată Institutului agronomic „T. Vladimirescu” din Craiova, însoțită de următoarele acte: copie legalizată de pe diploma de stat sau de pe actul echivalent de studii superioare; copie legalizată de pe diploma de doctor sau de candidat în științe; copie legalizată de pe atestatul de profesor sau de conferențiar; lucrările științifice ale candidatului, într-un exemplar; certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale eliberat de instituția (întreprinderea) în care își are funcția de bază; memoriu de activitate didactico-științifică semnat de candidat; autobiografia.

Concursul se va desfășura în localul institutului din Str. Al. I. Cuza nr. 21, Craiova. Data desfășurării concursului se va anunța ulterior concurenților.

ION POPESCU

LECTURA ELEVILOR

Ilustrind o îndelungată și prodigioasă experiență personală, precum și o serioasă documentare teoretică, lucrarea „Lectura

elevilor“ de prof. I. Popescu, apărută recent în Editura didactică și pedagogică, constituie o valoroasă contribuție la elucidarea unor probleme privind cultivarea gustului elevilor pentru citit.

Deși relativ redusă ca volum, lucrarea abordează unele aspecte esențiale legate de lectura obligatorie, suplimentară și extrașcolară, de necesitatea îndrumării ei, de formarea interesului și a gustului pentru lectură, de preferințele elevilor în alegerea cărților etc.

Reținem ca interesante, îndeosebi, capitolele care se ocupă de selectarea cărților, de modul cum citește elevii și cum trebuie îndrumați să citească, de rolul școlii, al familiei și al organizațiilor de tineret în formarea gustului pentru lectură.

Pornind de la premisa că în îndrumarea lecturii nu se pot fixa rețete rigide, autorul se oprește asupra citorva metode, precizând că la utilizarea lor trebuie să se recurgă nu mecanic,

ci ținându-se seama de condițiile particulare în care lucrează pedagogul. Sint comentate astfel metoda expunerii conținutului cărților, recomandată îndeosebi pentru clasele mici, metoda conversației ca mijloc de a cunoaște preferințele elevilor și de a-i orienta spre cele mai bune cărți, metoda excursiilor, demonstrația, exercițiul etc.

Referindu-se aproape în permanență la exemple concrete, la experiențe și observații efectuate în școala în care lucrează și reușind să ajungă pe această bază la generalizări teoretice pe care le considerăm, în general, juste, lucrarea profesorului Ion Popescu constituie un îndreptar prețios atât pentru profesorii de limba română și pentru bibliotecarii școlari, cât și pentru toți cei pe care îi preocupă problemele formării gustului literar al elevilor.

B. OCTAVIAN

FLORIN MUGUR

Serile din sectorul nord

Jurnal al vieții unui tânăr intelectual de astăzi, al unui pedagog plecat de pe băncile facultății să lucreze într-o așezare tupilată printre dealurile argeșene mustind de bogăția aurului negru, „Serile din sectorul nord“ au un prim și esențial merit în faptul că dau răspuns multor întrebări majore care frământă pe cei ce și-au închinat strădaniile înfloririi culturale a satului socialist. Notațiile, cu toată aparenta lor spontanitate de însemnări zilnice, au fost selectate cu grijă, pentru a dezvălui aspecte cât mai multilaterale ale vieții, pentru a contura cit mai deplin câteva figuri — oameni ai școlii, copii, elevi de la „seral“.

Prin construcție literară și prin tematică, volumul de însemnări al lui Florin Mugur apare ca o replică contemporană a cunoscutului jurnal al doctorului Ulieru. Faptul că și din punct de vedere geografic aria de desfășurare a faptelor narate este aproximativ aceeași, impune și mai mult comparația unor realități pe care nu le despart în timp decât trei decenii, dar care reprezintă, din punct de vedere istoric, două epoci esențial diferite. Lectorul cărții lui Ulieru pătrunde într-o lume îmbăcșită de o înspăimântătoare ignoranță, de superstiție, dominată de sărăcie groaznică, de boli, condusă de legea bunului plac al reprezentanților cordășiei guvernante burghezo-moșierești. Cei citiva intelectuali — printre care și învățători — care încearcă

să aprindă o lumină în acest întuneric își consumă zadarnic eforturile sub privirile indifferente și adesea direct ostile ale autorităților.

Pentru Florin Mugur, problemele cu care lupta din greu doctorul Ulieru nu se pun nici o clipă, pentru că ele, pur și simplu, au dispărut cu desăvârșire din viața satului de astăzi. Înaintarea pe calea belșugului, născuina spre cultură, setea de cunoaștere, iată ce determină atmosfera luminoasă, plină de optimism de care sint pătrunse „Serile din sectorul nord“.

Dincolo de însemnările privind faptele și gândurile autorului, volumul cuprinde o suită de portrete surprinse în câteva trăsături esențiale. Bine prinse sint de pildă chipurile unor elevi ca Nicolae Avram și Doban sau „seraliștii“ Dulgheru, Gheorghiad și Sică. Din păcate în volum nu este inclus aproape nici un portret cu adevărat remarcabil de pedagog, cu înalte calități; paginile care-l prezintă pe învățătorul Petrică Ionescu sau pe profesorul de chimie sint — deși realizate în modalități diferite — simple fișe biografice, cu caracter tipic fără inoială, dar fără să-i surprindă pe eroi în acțiune, în desfășurarea activității lor de educatori.

În ansamblul lor, „Serile din sectorul nord“ pot constitui un adevărat „ghid“ de orientare a tinerilor absolvenți ai universităților și institutelor pedagogice asupra condițiilor în care și vor desfășura activitatea: le arată ce probleme li se vor pune, cu câtă sollicitudine și simpatie vor fi întâmpinați, le prezintă aspecte semnificative din viața de fiecare zi a satului, din munca și sărbătorile lui, le relatează chiar cum se rezolvă propriile treburi gospodărești (care nu sint chiar atât de grele, mai ales atunci cînd sar în ajutor cu plăcere, chiar neche-mați, vecinii și elevii).

Desigur, în însemnările sale Florin Mugur nu are nici o clipă pretenția de a crea un „poem pedagogic“ (de altfel, o asemenea pretenție ar face notă discordantă cu vîrsta și experiența didactică a autorului). Dar într-o carte despre școală, scrisă de un om al școlii, nu se poate ca problemele educative să nu constituie principalul material epic al însemnărilor. În concepția și forma de prezentare a acestor fapte coexistă principalele virtuți și slăbiciuni

ale cărții tinărului autor. Pătrunderea în universul sufletesc complex al lui Nicolae Avram, de exemplu, elev categorisit „incorigibil“ de opacitatea unui om străin de dificultăți și complexa activitate pedagogică, se petrece gradat, cu o subtilitate în urmărirea etapelor, a reacțiilor, în care simbioza între profesor și scriitor se vedește deplină, rodnică. Uneori, însă, surprinzător pentru cei care-l cunosc și pe poetul Florin Mugur, pedagogul își impune punctul de vedere cu autoritate oarecum didacticistă. Găsește soluții pentru toate cazurile, nu dă greș în aprecieri, îndreaptă cu măiestrie ceea ce au greșit alții și, mai ales, etichetează cam prezumțios pozițiile unora dintre eroi. „Despre Pascu, Gheorghiad și Dulgheru, inginerul nu știa nimic — și era convins că nu are ce afla“. Așa, în două rînduri, este expeditiv definitiv caracterizarea unui coleg de cancelarie de la „seral“, inginerul Stavrache. Și încă ceva: numai rareori transpare din însemnările lui Florin Mugur acțiunea colectivului pedagogic ca educator unitar, ca forță principală a procesului instructiv-educativ. Este, credem, deficiența de bază în concepția arhitectonică a „Serilor din sectorul nord“.

Proza de notație a lui Florin Mugur are evidente calități literare — umor, lirism concentrat (aici poetul nu s-a dat uitării), stil alert. Noul său volum constituie o confirmare elocventă, într-un nou domeniu literar, a calităților recunoscute pe tărîmul creației lirice.

AL. CIUCA

Lucrări de autentică originalitate

Prezent mereu în expozițiile colective organizate de cenaclul de artă plastică „Ion Andreescu“, prof. Alex. Drăgoi desfășoară de mai bine de 15 ani o rodnică activitate în domeniul creației plastice. Recent, la Clubul sindicatelor din învățămînt el a expus 62 de interesante lucrări — desene, acuarele, tablouri lucrate în tempera etc.

Expoziția, vizitată de numeroși profesori și elevi, se remarcă de la prima privire prin orizontul tematic larg al lucrărilor. Un loc important îl ocupă lucrările pe teme școlare, ce vădesc înfele-

Aurelia Cononov Ionescu: Podul de fontă din Sibiu

DUMITRU ALMAȘ

„Vinătoarea lui Dragoș“

„Era în 1352. Toamna îngălbenea frunza, poleind codrii cu aur. Între culmile Carpaților, plaiul Prislopului se întindea larg și luminos, un pod al lumii.

Lîngă izvor, sub o stîncă, aproape de un brad înalt, trîsnit și uscat de mult, poposea ceata de viteji a lui Dragoș Voevod de la Maramureș“.

Micilor cititori le-a devenit familiar, de mai mulți ani încoace, stilul acesta concis, viu, colorat, prin care scriitorul și istoricul Dumitru Almaș reușește să reînvie în pagini de literatură momente dramatice din trecutul poporului.

De data aceasta, el prezintă copiilor „Vinătoarea lui Dragoș“, episod de la începuturile istoriei noastre, pe care îl înfățișează îmbinînd cu finețe momente ale realității cu elemente de domeniul legendei.

S-ar părea că este vorba de un basm, de un Făt-Frumos care a plecat în urmărirea zimbrului și pe drum s-a întîlnit cu Ogotai Beer, căpetenia tătarilor. După mai multe peripeții Făt-Frumos înfrînge în luptă dreaptă pe Ogotai, eliberînd-o astfel pe Ileana Cosînzeana și salvînd poporul din Moldova de asupritori.

Pe de altă parte, însă, autorul strecoară în acest basm elemente

cu caracter strict istoric, cunoștințe despre situația poporului asuprit, despre rolul voevodului maramureșean în întemeierea Moldovei ca o țară slobodă și de sine stătătoare.

Insoțită de o ilustrație dinamică, bogată, sugestivă, deși nu întotdeauna suficient de îngrijită, semnată de C. Baciuc, povestirea lui D. Almaș constituie pentru copii o lectură pe cit de plăcută pe atît de instructivă.

O. VICTOR

se arată a fi preocupat și de peisajul urban, cu tendința de a valorifica ansamblurile de artă feudală existente în țara noastră. Multe din lucrările ce prezintă aspecte din Sighișoara și Sibiu pun în relief arta meșterilor romîni în sculptură și construcții.

Coloritul armonios, desenul cu linii sigure, ferme dau lucrărilor lui Alex. Drăgoi, alături de selecționarea temelor și de alegerea unghiurilor celor mai potrivite, o viziune personală, o autentică originalitate

R. CONSTANTIN